

Kodeks spółek handlowych. Komentarz

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Kodeks spółek handlowych¹

z dnia 15 września 2000 r. (Dz.U. Nr 94, poz. 1037)

Tekst jednolity z dnia 7 grudnia 2023 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 18)

(zm.: Dz.U. 2024, poz. 96)

¹ Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji transpozycji następujących dyrektyw Wspólnot Europejskich:

- 1) pierwszej dyrektywy Rady 68/151/EWG z dnia 9 marca 1968 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności w całej Wspólnocie, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno wspólników jak i osób trzecich (Dz.Urz. WE L 65 z 14.03.1968, str. 8, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 3, z późn. zm.);
- 2) drugiej dyrektywy Rady 77/91/EWG z dnia 13 grudnia 1976 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w Państwach Członkowskich od spółek w rozumieniu art. 58 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla ochrony interesów zarówno wspólników, jak i osób trzecich w zakresie tworzenia spółki akcyjnej, jak również utrzymania i zmian jej kapitału (Dz.Urz. WE L 26 z 31.01.1977, str. 1, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 8, z późn. zm.);
- 3) trzeciej dyrektywy Rady 78/855/EWG z dnia 9 października 1978 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g Traktatu, dotyczącej łączenia się spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 295 z 20.10.1978, str. 36, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 42, z późn. zm.);
- 4) szóstej dyrektywy Rady 82/891/EWG z dnia 17 grudnia 1982 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g Traktatu dotyczącej podziału spółek akcyjnych (Dz.Urz. WE L 378 z 31.12.1982, str. 47, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 50, z późn. zm.);
- 5) jedenastej dyrektywy Rady 89/666/EWG z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej wymogów ujawniania informacji odnośnie do oddziałów utworzonych w Państwie Członkowskim przez niektóre rodzaje spółek podlegających prawu innego państwa (Dz.Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 36, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 100, z późn. zm.);
- 6) dwunastej dyrektywy Rady 89/667/EWG w sprawie prawa spółek z dnia 21 grudnia 1989 r. dotyczącej jednoosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz.Urz. WE L 395 z 30.12.1989, str. 40, z późn. zm.; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 17, t. 1, str. 104, z późn. zm.);
- 7) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/17/WE z dnia 19 marca 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji zakładów ubezpieczeń (Dz.Urz. WE L 110 z 20.04.2001, str. 28; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 3);
- 8) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE z dnia 4 kwietnia 2001 r. w sprawie reorganizacji i likwidacji instytucji kredytowych (Dz.Urz. WE L 125 z 05.05.2001, str. 15; Dz.Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 6, t. 4, str. 15).

Tytuł I. Przepisy ogólne

Dział I. Przepisy wspólne

Literatura: R. Adamus, W sprawie wykładni art. 18 § 2–4 k.s.h., Pr.Sp. 2010, Nr 6; *tenże*, Zakaz pełnienia funkcji w spółkach kapitałowych, Pr.Sp. 2010; M. Antoszek, Charakter prawny uchwał zgromadzeń spółek kapitałowych zezwalających na dokonanie czynności prawnych przez spółkę, PPH 2006, Nr 7; M. Astanowicz, Zmiany w składzie wspólników spółek partnerskiej oraz pozostałych osobowych spółek handlowych, Pr.Sp. 2000, Nr 1; T. Barański, Wada wkładu niepieniężnego do spółek kapitałowych, PIP 2007, Nr 8; M. Bączyk, w: Prawo umów w obrocie gospodarczym (red. S. Włodyka), Warszawa 2001; M. Bielecki, Przeniesienie ogółu praw i obowiązków w handlowej spółce osobowej, MoP 2005, Nr 5; *tenże*, Zakaz dyskryminacji i zasada równości a przywileje osobiste i udziałowe w spółce z o.o., Pr.Sp. 2005, Nr 11; P. Bielski, Prowadzenie przedsiębiorstwa jako cecha konstrukcyjna spółki jawnej w prawie polskim, Pr.Sp. 2009, Nr 2; *tenże*, Spółka jawna jako forma prowadzenia gospodarstwa rolnego w prawie polskim, Pr.Sp. 2007, Nr 4; *tenże*, Spółka kapitałowa w organizacji a status przedsiębiorcy, PPH 2002, Nr 6; *tenże*, Spółka partnerska – spółką handlową?, Pr.Sp. 2006, Nr 2; T. Bieniek, P. Piniór, Klientela jako przedmiot wkładu niepieniężnego, Pr.Sp. 2002, Nr 4; E. Bieniek-Koronkiewicz, T. Mróz, Kontrowersje wokół pojęcia „przedsiębiorca”, Pr.Sp. 2003, Nr 6; K. Bilewska, Dobra i zła wiara w prawie spółek handlowych, Pal. 2009, Nr 9–10; Ł. Błaszczak, Handlowa spółka osobowa jako strona procesu cywilnego – analiza wybranych zagadnień procesowych, Pr.Sp. 2005, Nr 9; *tenże*, Spółka osobowa prawa handlowego jako strona procesu cywilnego. Wybrane zagadnienia z procedury cywilnej, w: Kodeks spółek handlowych po pięciu latach, Wrocław 2006; *tenże*, Współuczestnictwo procesowe na przykładzie osobowych spółek handlowych – istota, rodzaje i przypadki jego występowania, Pr.Sp. 2004, Nr 10; D. Bucior, Konstrukcja odpowiedzialności wspólników za zobowiązania handlowej spółki osobowej, Pr.Sp. 2002, Nr 6; G. Cern, Czynności prawne podjęte przez zarząd bez zgody właściwego organu spółki kapitałowej, Pr.Sp. 2009, Nr 1; *taż*, Podejmowanie uchwał przez organy spółek kapitałowych, Gdańsk 2010; A. Chłopecki, Regulacje spółki publicznej a kodeks spółek handlowych, PPH 2015, Nr 4; M. Chudzik, L. Ciesielski, Pojęcie wkładu niepieniężnego (aportu) oraz jego skutki podatkowe – wybrane zagadnienia, Rej. 2006, Nr 11; M.A. Dauses, Prawo gospodarcze Unii Europejskiej, Warszawa 1999; M. Dąbros, Prawny skutek skazania za przestępstwo wymienione w art. 18 § 2 KSH jako ograniczenie zdolności prawnej, PPH 2014, Nr 8; D. Dąbrowski, Rozwiązanie spółki kapitałowej przez sąd na podstawie przepisów art. 21 Kodeksu spółek handlowych, PUG 2001, Nr 12; A. Drzewiecki, Znak towarowy jako aport na rzecz spółek kapitałowych. Zagadnienia wybrane, w: Kodeks spółek handlowych po pięciu latach, Wrocław 2006; J. Frąckowiak, Handlowe czynności kreujące, PPH 2008, Nr 12; *tenże*, Instytucje prawa handlowego w kodeksie cywilnym, Rej. 2003, Nr 6; *tenże*, Spółka akcyjna w organizacji, w: Prawo prywatne czasu przemian. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtyśniskiemu (red. A. Nowicka), Poznań 2005; J. Frąckowiak, A. Górski, I. Gromska-Szuster, Osoby w projekcie KC, PS 2010, Nr 3; J. Frąckowiak, R. Potrzeszcz, Czy nadanie osobowości prawnej handlowym spółkom osobowym wymaga zasadniczej reformy prawa podatkowego?, PPH 2000, Nr 1; D. Fuchs, Nieważność umowy ubezpieczenia z uwzględnieniem art. 17 w zw. z art. 230 Kodeksu spółek handlowych, PUG 2003, Nr 5; Ł. Gasiński, Umowy akcjonariuszy co do sposobu wykonywania prawa głosu w prawie polskim i amerykańskim, Warszawa 2006; Ł. Gasiński, J. Modrzejewski, J. Okolski, Zasada równego traktowania akcjonariuszy na gruncie KSH, PPH 2002, Nr 10; B. Gnela, Wpływ regulacji zawodu doradcy podatkowego wykonywanego w ramach handlowych spółek osobowych na funkcjonowanie tych spółek, Rej. 2014, Nr 12; E. Gniewek, Charakter majątku osobowych spółek handlowych, w: KSH. Studia i materiały (red. R. Szytk), Poznań 2001; *tenże*, Subsydiarna odpowiedzialność członków uformnych osób prawnych w kodeksie cywilnym i kodeksie spółek handlowych, w: Kodeks spółek handlowych po pięciu latach, Wrocław 2006; R. Golat, Prawa na dobrach niematerialnych jako przedmiot aportu w spółkach kapitałowych (ze szczególnym uwzględnieniem problematyki know-how), Pr.Sp. 2002, Nr 4; S. Gołębiowski, W. Sędzicki, Koncerny w polskim systemie prawa, Pr.Sp. 2006, Nr 3; M. Gomola, Wierzytelność jako przedmiot wkładu do spółki kapitałowej, Pr.Sp. 2002, Nr 10; G. Gorczyński, Kilka uwag o tzw. zbyciu członkostwa w handlowych spółkach osobowych (na tle art. 10 KSH), Pr.Sp. 2001, Nr 7–8; G. Goss, Odpowiedzialność wyrównawcza z tytułu przeszacowania aportu na gruncie kodeksu spółek handlowych, Pr.Sp. 2006, Nr 11; W. Górecki, Dopuszczalność przenoszenia członkostwa w spółce cywilnej, PPH 2000, Nr 1; *tenże*, Odpowiedzialność majątkiem wspólnym małżonków za zobowiązania handlowych spółek oso-

bowych, cz. 1, PPH 2008, Nr 1; cz. 2, PPH 2008, Nr 2; *J. Grykiel*, Zbycie udziału w ogóle praw i obowiązków wspólnika spółki osobowej, cz. 1, Pr.Sp. 2009, Nr 8; cz. 2, Pr.Sp. 2009, Nr 9; *A. Herbet*, Odpowiedzialność wspólników za zobowiązania handlowych spółek osobowych – zagadnienia materialno-prawne, Rej. 2003, Nr 6; *J. Jacyszyn*, Ostatnie szlify Kodeksu spółek handlowych, Rej. 2000, Nr 6; *A. Jakubecki*, Zdolność sądowa osobowych spółek handlowych a status ich wspólników w procesie cywilnym i egzekucji, w: *Prawo prywatne czasu przemian. Księga Pamiątkowa dedykowana profesorowi Stanisławowi Sołtysińskiemu* (red. *A. Nowicka*), Poznań 2005; *M. Jasiakiewicz*, Sytuacja prawna wspólników osobowej spółki handlowej w razie jej upadłości, Rej. 2003, Nr 6; *W. Jurcewicz*, W sprawie interpretacji art. 14 § 3 i art. 189 § 2 KSH, PPH 2003, Nr 7; *T. Kalwat*, Nieważność umowy spółki kapitałowej – art. 21 KSH, PPH 2002, Nr 5; *I. Karasek*, Artykuł 17 k.s.h. a culpa in contrahendo, PPH 2002, Nr 9; *A. Karolak*, Podstawy prawne tworzenia i funkcjonowania holdingów, PUG 2001, Nr 5; *tenże*, Prawne mechanizmy ochrony spółki córki i jej wierzycieli w strukturze holdingowej, Pr.Sp. 2001, Nr 5; *tenże*, Stosunki wewnątrzholdingowe, Pr.Sp. 2001, Nr 6; *R. Kasprzyk*, Charakter prawny konwersji wierzytelności na udziały lub akcje w spółce kapitałowej, w: *Prawo handlowe po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej* (red. *W.J. Katner, U. Promińska*), Warszawa 2010; *W.J. Katner*, Podwójna czy potrójna podmiotowość w prawie cywilnym, w: *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa Profesora Maksymiliana Pazdana* (red. *L. Ogiegło, W. Popiołek, M. Szpunar*), Kraków 2005; *A. Kidyba*, Atypowe spółki handlowe, Kraków 2006; *tenże*, Glosa do wyr. SN z 28.10.2005 r., II CK 275/05 i post. SN 10.11.2005 r., II CK 320/06, Gl. 2006, Nr 4; *tenże*, Handlowe spółki osobowe, Warszawa 2007, 2010; *tenże*, Niektóre skutki dla obrotu handlowego wprowadzenia trzeciej kategorii podmiotowej, PPH 2004, Nr 12; *tenże*, Prawo handlowe, Warszawa 2010; *tenże*, Prowadzenie przedsiębiorstwa w spółkach osobowych jako cecha warunkująca powstanie spółki, w: *Prawo prywatne czasu przemian. Księga pamiątkowa dedykowana Profesorowi Stanisławowi Sołtysińskiemu* (red. *A. Nowicka*), Poznań 2005; *tenże*, Przepisy dodane jako normy kreujące nowe instytucje w KSH, PPH 2004, Nr 3; *A. Kidyba, K. Kopaczyńska-Pieczniak, P. Bryłowski*, Prawo spółek handlowych, Kraków 2004; *ciż*, Prawo spółek handlowych, Warszawa 2010; *M. Klimecki, R. Walczak*, Odpowiedzialność wspólników handlowych spółek osobowych po nowelizacji prawa rodzinnego, MoP 2006, Nr 19; *A. Koch*, Następstwa przekroczenia przez zarządy spółek kapitałowych ograniczeń do dokonywania czynności prawnych na tle kodeksu handlowego i projektu prawa spółek handlowych, PPH 2000, Nr 6; *tenże*, O potrzebie nowelizacji unormowania sankcji nieważności w art. 17 § 1 kodeksu spółek handlowych, w: *Kodeks spółek handlowych po pięciu latach, Wrocław 2006; W.J. Kocot*, Forma elektroniczna aktów założycielskich i niektórych czynności z zakresu stosunków wewnętrznych spółek handlowych – nowelizacji kodeksu spółek handlowych z 28.11.2014 r., PPH 2015, Nr 2; *K. Kopaczyńska-Pieczniak*, Pozycja wspólnika spółki jawnej, Warszawa 2013; *K. Kopaczyńska-Pieczniak*, w: *Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością* (red. *A. Kidyba*), Warszawa 2013; *S. Kowalski*, Odpowiedzialność wspólników spółki jawnej za zobowiązania spółki, Pr.Sp. 2003, Nr 7–8; *tenże*, Rozszerzona odpowiedzialność komandytariusza za zobowiązania spółki komandytowej, MoP 2003, Nr 5; *G. Kozieł*, Możliwość przenoszenia ogółu praw i obowiązków wspólników handlowych spółek osobowych a wybrane konstrukcje atypowe w spółce jawnej, PPH 2006, Nr 3; *tenże*, Przeniesienie praw i obowiązków wspólników w handlowych spółkach osobowych. Uwagi na gruncie regulacji art. 10 KSH, Kraków 2006; *tenże*, Przesłanki przenoszalności praw i obowiązków wspólników w handlowych spółkach osobowych, PPH 2003, Nr 11; *tenże*, Zakres przedmiotowy i podmiotowy przeniesienia praw i obowiązków wspólnika handlowej spółki osobowej, PPH 2003, Nr 12; *L. Kozłowski*, Odpowiedzialność wspólników spółek jawnych za zobowiązania tych spółek – problemy egzekucyjne, cz. 1, Pr.Sp. 2007, Nr 4; cz. II, Pr.Sp. 2007, Nr 5; *N. Kraj*, Spółka z o.o. w organizacji – dopuszczalność prowadzenia egzekucji z udziału wspólnika, PPH 2001, Nr 10; *J. Kruczalak-Jankowska*, Zdolność upadłościowa wspólników osobowych spółek handlowych w świetle prawa upadłościowego i naprawczego, PPH 2003, Nr 5; *J. Kruczalak-Jankowska, K. Trziński*, Kilka uwag nt. zakresu pojęciowego prowadzenia spraw spółki i reprezentacji w spółkach osobowych w kodeksie spółek handlowych, w: *KSH po pięciu latach, Wrocław 2006; Z. Kuniewicz*, Doniosłość prawna uchwały walnego zgromadzenia spółdzielni, Gl. 2008, Nr 3; *taż*, Realizacja reprezentacji łącznej, PiP 2007, Nr 11; *taż*, Uchwała zgromadzenia wspólników bądź rady nadzorczej a umocowanie zarządu spółki kapitałowej do reprezentacji, w: *Prawo handlowe po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej* (red. *W.J. Katner, U. Promińska*), Warszawa 2010; *R.L. Kwaśnicki, M. Przygodzka*, Umowy holdingowe w prawie prywatnym oraz podatkowym, cz. I, R.Pr. 2005, Nr 4; cz. II, R.Pr. 2005, Nr 5; *J. Lachowski*, Kompensata umowna a potrącenie ustawowe, PPH 2000, Nr 9; *T. Leipert*, Istota koncernu a art. 4 § 1 pkt 4 lit. f KSH, PPH 2006, Nr 2; *M. Leśniak*, Postępowanie w sprawach o wpis w Krajowym Rejestrze Sądowym, PPH 2001, Nr 5; *tenże*, Zakres kognicji sądu rejestrowego wobec uchwał zgromadzeń wspólników lub walnych zgromadzeń sprzecznych z ustawą w świetle uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 18.09.2013 r. (III CZP 13/13), PPH 2014, Nr 10; *M. Litwińska*, Typologia spółek w Kodeksie spółek handlowych, PUG 2001, Nr 2; *M. Litwińska-Werner*, Handlowa spółka osobowa jako archetyp relacji prawnej pomiędzy jednostką a grupą, Warszawa 2014; *A. Mala-*

rewicz, A. Sakowicz, Wierzytelność wspólnika – akcjonariusza wobec spółki jako przedmiot potrącenia i konwersji, cz. 1, Pr.Sp. 2007, Nr 3; cz. 2, Pr.Sp. 2007, Nr 4; *M. Mataczyński*, „Złote” akcje w orzecznictwie ETS, PPH 2004, Nr 3; *W. Matysiak*, Odpowiedzialność za dług własny czy odpowiedzialność za dług cudzy. Kilka uwag na tle odpowiedzialności wspólników spółek osobowych, w: *Węzłowe problemy prawa handlowego* (red. *Z. Kuniewicz, A. Dadańska*), Szczecin 2007; *M. Michalski*, Kodeks spółek handlowych – kierunek proponowanych zmian, PPH 2003, Nr 9; *tenże*, Kontrola kapitałowa nad spółką akcyjną, Kraków 2004; *A. Michór*, W sprawie skutków naruszenia art. 18 § 2–3 k.s.h., Rej. 2010, Nr 2; *M. Minas*, Aport w spółce kapitałowej, Gdańsk 2005; *L. Moskwa*, Nowe przepisy o reprezentacji osobowych spółek handlowych (z wyłączeniem spółki komandytowo-akcyjnej), w: *Kodeks spółek handlowych po pięciu latach*, Wrocław 2006; *tenże*, Ułomne osoby prawne – czy koniec zadawnionego sporu?, PUG 2002, Nr 11; *M. Muliński*, Tytuł egzekucyjny przeciwko spółce osobowej podstawą uzyskania klauzuli wykonalności przeciwko jej wspólnikom, PPH 2003, Nr 6; *J. Napierata*, Korzystanie przez spółki ze swobody przedsiębiorczości, w: *KSH po pięciu latach*, Wrocław 2006; *J.P. Naworski*, Artykuł 230 k.s.h. – uwagi de lege lata i de lege ferenda, cz. 1, MoP 2003, Nr 16; cz. 2, MoP 2003, Nr 17; cz. 2, MoP 2003, Nr 17; *tenże*, Skutki przekroczenia przez zarządy spółek kapitałowych ograniczeń do dokonywania czynności prawnych (próba wykładni art. 17 kodeksu spółek handlowych), PPH 2001, Nr 1; *A. Nowacki*, Konwersja długu na kapitał, PPH 2008, Nr 12; *P. Ochman*, Z problematyki zakazu pełnienia funkcji piastuna organu w spółkach handlowych – uwagi na marginesie art. 18 § 2 k.s.h., Rej. 2012, Nr 12; *J. Okolski, J. Modrzejewski, Ł. Gasiński*, Natura stosunku korporacyjnego spółki akcyjnej, PPH 2000, Nr 8; *M. Olechowski*, Interes spółki kapitałowej wobec relacji kontraktowych w grupach spółek, w: *Prawo handlowe XXI wieku. Czas stabilizacji, ewolucji czy rewolucji*. Księga jubileuszowa Profesora Józefa Okolskiego (red. *M. Modrzejewska*), Warszawa 2010; *A. Opalski*, Koncern w niemieckim prawie spółek, PPH 1998, Nr 2; *tenże*, Koncern w polskim prawie spółek, porównanie z prawem niemieckim, PPH 1998, Nr 7; *tenże*, O potrzebie systemowej analizy instytucji wspólnych dla zrzeczeń, SPPr 2009, Nr 2; *tenże*, Prawo zgrupowań spółek, Warszawa 2012; *tenże*, W sprawie interpretacji art. 14 i art. 189 § 2 k.s.h. – polemika, PPH 2004, Nr 2; *K. Oplustil*, Pożyczki wspólników lub akcjonariuszy udzielane spółkom kapitałowym, Kraków 2001; *tenże*, Wierzytelność wobec spółki kapitałowej jako przedmiot potrącenia i konwersji, PPH 2002, Nr 2; *K. Osajda*, „Złota” akcja w orzecznictwie ETS i prawie polskim, PPH 2004, Nr 8; *R. Pabis*, Kodeks handlowy czy Kodeks spółek handlowych – przepisy intertemporalne, Pr.Sp. 2001, Nr 4; *tenże*, Nowelizacja Kodeksu spółek handlowych, Pr.Sp. 2004, Nr 3–5; *tenże*, Odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki jawnej, MoP 2002, Nr 16; *tenże*, Pisma spółek handlowych. Przepisy ogólne, spółka jawna, spółka partnerska, t. 1, Warszawa 2003; *tenże*, Skutki wadliwości czynności prawnych w świetle art. 17 i 2 k.s.h., PPH 2001, Nr 6; *tenże*, Spółka z o.o. Komentarz, Warszawa 2006; *tenże*, Tworzenie spółki akcyjnej, Pr.Sp. 2002, Nr 1; *M. Pazdan*, Kodeks spółek handlowych a kodeks cywilny, PiP 2001, Nr 2; *tenże*, Nowa polska ustawa o prawie prywatnym międzynarodowym, PiP 2011, Nr 6; *tenże*, O rolach, w jakich może występować prokurent przy dokonywaniu czynności prawnych, Rej. 2003, Nr 12; *A. Pęczek-Tofel*, Dopuszczalność potrącenia wierzytelności wspólnika wobec spółki z o.o. z wierzytelnością spółki względem wspólnika z tytułu dopłat, w: *A. Pęczek-Tofel, M. Tofel*, Aktualności i orzecznictwo, Pr.Sp. 2010, Nr 7–8; *P. Pinior*, Charakter prawny spółek osobowych w stadium organizacji, Pr.Sp. 2009, Nr 7–8; *tenże*, Dominacja krzyżowa. Zarys problematyki, w: *Kodeks spółek handlowych po pięciu latach*, Wrocław 2006; *tenże*, Tworzenie koncernów na skutek podziału spółki w prawie niemieckim, Pr.Sp. 2005, Nr 6; *tenże*, Umowa przewidująca zarządzanie spółką zależną, w: *Umowy gospodarcze. Zagadnienia wybrane* (red. *J. Gospodarek*), Warszawa 2009; *W. Popiołek*, Czy koniec osiemdziesięcioletniej tradycji formy niektórych czynności prawa spółek?, PPH 2015, Nr 4; *tenże*, Podmiotowy zakres zastosowania art. 6 Kodeksu spółek handlowych, Pr.Sp. 2001, Nr 7–8; *tenże*, Prawa podmiotowe uczestników spółek handlowych, dodatek MoP 2015, Nr 7; *R. Potrzebszcz*, Tworzenie spółki kapitałowej w Kodeksie spółek handlowych, PPH 2000, Nr 11; *M. Poźniak-Niedzielska*, Funkcjonowanie spółki dominującej w świetle przepisów KSH, PPH 2002, Nr 10; *Prawo gospodarcze prywatne* (red. *T. Mróz, M. Stec*), Warszawa 2005; *Prawo spółek handlowych* (red. *A. Koch, J. Napierata*), Warszawa 2007, 2011; *U. Promińska*, Odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki, AULFI 2006, Nr 68; *W. Pyziół, A. Szumański, I. Weiss*, Prawo spółek, Bydgoszcz–Kraków 2004; *ciż*, *Prawo spółek*, Kraków 2006; *Z. Radwański*, Podmioty prawa cywilnego w świetle zmian Kodeksu cywilnego przeprowadzonych ustawą z 14.2.2003 r., PS 2003, Nr 7–8; *M. Romanowski*, Pojęcie spółki dominującej w Kodeksie spółek handlowych, PiP 2004, Nr 5; *tenże*, Zasada jednakowego traktowania udziałowców spółki kapitałowej, cz. 1, PPH 2005, Nr 1; cz. 2, PPH 2005, Nr 2; *tenże*, Zdolność aportowa i wycena konwersji długu na kapitał, PPH 2003, Nr 12; *M. Rożnowska*, Pojęcie zgody organu spółki kapitałowej (art. 17 § 1 i 2 KSH), PPH 2004, Nr 2; *R. Sadlik*, Skutki czynności prawnych zarządu podjętych bez wymaganej zgody innego organu spółki kapitałowej, Pr.Gosp. 2002, Nr 11; *T. Siemiątkowski, R. Potrzebszcz*, Zmiany w Kodeksie spółek handlowych, PPH 2004, Nr 2–4; *L. Siwik*, Odpowiedzialność poręczyciela będącego wspólnikiem spółki z o.o. za jej zobowiązania. Kilka uwag na tle prawa polskiego i nie-

mieckiego, w: *Odpowiedzialność w prawie cywilnym* (red. A. Machnikowski), Wrocław 2006; *tenże*, Wspólnik spółki z ograniczoną odpowiedzialnością jako poręczyciel jej zobowiązań, PPH 2007, Nr 10; J. Sokolowski, Pożyczki wspólników na rzecz spółki. Nowa regulacja kodeksu spółek handlowych na tle rozwiązań niemieckich, PPH 2002, Nr 2; *tenże*, Ukryte wkłady niepieniężne w prawie niemieckim, europejskim i polskim, PPH 2001, Nr 2; S. Sottysiński, Nieważne i wzruszalne uchwały zgromadzeń spółek kapitałowych, PPH 2006, Nr 1; *tenże*, Przepisy ogólne Kodeksu spółek handlowych (wybrane zagadnienia), PiP 2001, Nr 7; *tenże*, Skutki działania piastunów wadliwego składu zarządu lub rady nadzorczej w spółkach kapitałowych oraz spółdzielniach, w: *Rozprawy prawnicze. Księga pamiątkowa ku czci profesora Maksymiliana Pazdana* (red. L. Ogieńko, W. Popiołek, A. Szpunar), Kraków 2005; *tenże*, Założenia projektu ustawy – prawo spółek handlowych dotyczące spółek osobowych, GSP 1999, t. V; *tenże*, Zgrupowanie spółek. Zarys problematyki prawnej, KPP 1993, Nr 3; T. Sójka, Umowa objęcia akcji, Warszawa 2012; *tenże*, Zasada równego traktowania akcjonariuszy w kodeksie spółek handlowych – zagadnienia podstawowe, RPEiS 2000, Nr 4; T. Staranowicz, Regulacja prawna holdingu w KSH, R.Pr. 2003, Nr 6; J. Stasiak, Artykuł 15 § 1 kodeksu spółek handlowych a poręczenie wekslowe, Pr.Sp. 2005, Nr 11; L. Stecki, Holding, Toruń 1999; J.A. Strzępka, Konsekwencje legislacyjnego wyodrębnienia osobowych spółek handlowych, Pr.Sp. 2001, Nr 9; *tenże*, Zabezpieczenie przez spółkę dominującą zobowiązań zaciągniętych przez spółki zależne, cz. I, Pr.Sp. 2002, Nr 12; cz. II, Pr.Sp. 2003, Nr 1; A. Szajkowski, Formy ustrojowe spółek handlowych, PiP 2001, Nr 8; *tenże*, Refleksje nad nowym Kodeksem spółek handlowych, PUG 2001, Nr 1; R. Szczepaniak, Kwestia nieważności czynności prawnych jako skutek nadużycia prawa do posługiwania się formą osoby prawnej, PPH 2008, Nr 2; R. Szczęsny, Konieczność zatwierdzenia umowy holdingowej przez akcjonariuszy spółek handlowych, PPH 2006, Nr 5; A. Szumański, Nowelizacja kodeksu spółek handlowych z 28.11.2014 r. przewidująca szersze wykorzystanie wzorca udostępnionego w systemie teleinformatycznym, PPH 2015, Nr 4; *tenże*, Nowe polskie prawo spółek handlowych, PPH 2001, Nr 1; *tenże*, Ograniczona regulacja prawa holdingowego (prawa grup spółek) w Kodeksie spółek handlowych, PiP 2001, Nr 3; *tenże*, Potrzeba i zakres projektowanej nowej regulacji prawa holdingowego w Polsce, w: *Prawo handlowe po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej* (red. W.J. Katner, U. Promińska), Warszawa 2010; *tenże*, Regulacja prawna holdingu w polskim i europejskim prawie spółek (zagadnienia pojęciowe), PPH 1996, Nr 8; *tenże*, Wkłady niepieniężne do spółek kapitałowych, Warszawa 1997; J. Szwaja, Nowy Kodeks spółek handlowych, Pr.Sp. 2001, Nr 1; R. Szymkowiak, T. Zgliński, Skutki nowelizacji definicji spółki dominującej, Pr.Sp. 2004, Nr 6; M. Ślązak, Konieczność uzyskania zgody na dokonanie określonych czynności prawnych w świetle art. 17 § 2 KSH, Pr.Sp. 2004, Nr 9; A. Śmigaj, Odpowiedzialność spółki dominującej w prawie polskim i włoskim, Pr.Sp. 2005, Nr 1; *taż*, Pozycja prawna wierzyciela spółki zależnej w prawie polskim i włoskim, w: *KSH po pięciu latach*, Wrocław 2006; T. Targosz, Art. 7 Kodeksu spółek handlowych – czy rzeczywiście załóżek regulacji prawa holdingowego?, Rej. 2003, Nr 1; *tenże*, Nadużycie osobowości prawnej, Kraków 2004; *tenże*, Odpowiedzialność wspólnika wobec wierzycieli spółki, PPH 2003, Nr 4; M. Tarska, Zakres swobody umów w spółkach handlowych, Warszawa 2012; P. Tereszkiwicz, Odpowiedzialność wspólników za zobowiązania spółki jawnej, Warszawa 2008; P. Tomala, Nieholdingowe umowy o zarządzanie spółek, Pr.Sp. 2008, Nr 12; M. Trzebiatowski, Granice działań likwidacyjnych w spółce kapitałowej (na przykładzie pożyczki dla likwidatora), PPH 2006, Nr 7; P. Urbanek, Łączenie się spółek kapitałowych przez przejęcie w ramach struktury holdingowej zintegrowanej, R.Pr. 2004, Nr 5; J. Warchoń, Umowy concernowe w prawie niemieckim, cz. I, PPH 2001, Nr 9; cz. II, PPH 2001, Nr 10; P. Wąż, Szkoda wyrządzona spółce zależnej przez spółkę dominującą, Pr.Sp. 2008, Nr 1; A.W. Wiśniewski, Niektóre problemy nowej regulacji prawnej handlowych spółek osobowych, Pal. 2001, Nr 11–12; *tenże*, Prawo o spółkach. Podręcznik praktyczny. Spółka akcyjna, t. III, Warszawa 1993; *tenże*, Stan prywatnego prawa gospodarczego a optymalna wizja kodeksu cywilnego – zagadnienia podmiotowe, PPH 2008, Nr 6; A. Witosz, Subsydiarna odpowiedzialność wspólników spółek osobowych, Pr.Sp. 2006, Nr 12; A.J. Witosz, Odpowiedzialność wspólników spółek osobowych. Przypadki szczególne, Warszawa 2008; *tenże*, Prowadzenie spraw i reprezentacja spółek osobowych, Warszawa 2013; S. Włodyka, Prawo concernowe, Kraków 2003; M. Wojtyczek, Dopuszczalność zawierania tzw. umów holdingowych w świetle przepisów Kodeksu spółek handlowych, Pr.Sp. 2002, Nr 5; A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, Prawo cywilne. Zarys części ogólnej, Warszawa 2000; A. Zabłocka, Zdolność sądowa spółek, PUG 2004, Nr 1; R. Zdzieborski, Spółki kapitałowe w organizacji w projekcie ustawy prawo spółek handlowych, PPH 2000, Nr 7; J.J. Zięty, Stosunek dominacji – zależności jako samodzielny stosunek prawny, w: *Prawo handlowe po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej* (red. W.J. Katner, U. Promińska), Warszawa 2010.

Art. 1. [Zakres regulacji; rodzaje spółek]

§ 1. Ustawa reguluje tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych.

§ 2. Spółkami handlowymi są: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, prosta spółka akcyjna i spółka akcyjna.

Spis treści

	Nb		Nb
I. Przebieg prac nad Kodeksem spółek handlowych	1–2	6. Szczególne regulacje spółek handlowych	8
1. Uchwalenie KSH	1	III. Systematyka KSH	9–14
2. Prace Komisji Kodyfikacyjnej	2	1. Podział regulacji KSH	9
II. Zakres regulacji Kodeksu spółek handlowych	3–8	2. Przepisy ogólne	10
1. Zakres przedmiotowy	3	3. Regulacja poszczególnych typów spółek osobowych	11
2. Zakres podmiotowy	4	4. Regulacja spółek kapitałowych	12
3. Zasada <i>numerus clausus</i> spółek	5	5. Regulacja dotycząca łączenia, podziału i przekształceń spółek	13
4. Podmiotowość spółek handlowych	6	6. Przepisy karne. Przepisy przejściowe i końcowe	14
5. Ponadnarodowe formy podmiotowe prawa europejskiego	7		

I. Przebieg prac nad Kodeksem spółek handlowych

1. **Uchwalenie KSH.** W dniu 15.9.2000 r. uchwalony został KSH, który po podpisaniu przez 1 Prezydenta Rzeczypospolitej opublikowano w Dzienniku Ustaw z 8.11.2000 r. (Dz.U. Nr 94, poz. 1037). Przepisy KSH weszły w życie 1.1.2001 r.

2. **Prace Komisji Kodyfikacyjnej.** W dniu 16.2.1997 r. został powołany przez Komisję zespół 2 w składzie: prof. zw. dr hab. S. Sołtysiński (UAM; przewodniczący), prof. zw. dr hab. A. Szajkowski (Instytut Nauk Prawnych PAN) i prof. zw. dr hab. J. Szwaja (UJ). Zespołowi temu powierzono opracowanie projektu ustawy. W pierwszym etapie przygotowano szczegółowe założenia reformy prawa spółek handlowych, które przyjęła Komisja Kodyfikacyjna. W trakcie prac w składzie zespołu nastąpiła zmiana. Na miejsce prof. J. Szwaji przewodniczący Komisji Kodyfikacyjnej mianował prof. dr hab. A. Szumańskiego (UJ). Zespół ten opracował Projekt ustawy – Prawo spółek handlowych (dalej jako: Projekt) (por. Uzasadnienie projektu ustawy – Prawo spółek handlowych, opracowany przez Komisję Kodyfikacyjną Prawa Cywilnego, Warszawa 3.12.1999 r. Ministerstwo Sprawiedliwości Departament Legislacyjno-Prawny; dalej: Uzasadnienie Projektu).

Projekt stanowił realizację dominującego stanowiska w polskiej doktrynie prawa cywilnego, w myśl której prawo spółek handlowych stanowi jedynie wyodrębniony przedmiotowo dział jednolitego prawa cywilnego. Takie stanowisko zajmowały kolejne składy Rady Legislacyjnej, Komisja ds. Reformy Prawa Cywilnego kierowana przez prof. W. Czachórskiego i Grupa Robocza ds. Reformy Prawa Spółek Zarobkowych działająca w latach 1991–1994 pod przewodnictwem prof. A. Kleina oraz obecna Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego (Komisja Kodyfikacyjna) (por. Uzasadnienie Projektu, s. 248).

Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego przyjęła Projekt 27.1.1999 r. Został on ogłoszony na łamach Prawa Spółek (1999, Nr 3). Powołany przez Komisję Kodyfikacyjną Zespół ds. Prawa Spółek Handlowych opracował najpierw Założenia reformy prawa spółek handlowych, które zostały zaaprobowane przez Komisję Kodyfikacyjną, a następnie opublikowane. W czerwcu 1998 r., po kilku plenarnych dyskusjach nad wstępnymi wersjami Projektu w Komisji Kodyfikacyjnej, opublikowano pierwszą jego wersję, która została poddana ocenie na ogólnopolskiej konferencji środowisk naukowych, zorganizowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości, Komisję Kodyfikacyjną, INP PAN oraz Wydział Prawa KUL. Konferencja odbyła się 28.6.1998 r. w Warszawie. Dyskusja nad Projektem koncentrowała się głównie wokół problemów przedstawionych przez czterech recenzentów powołanych przez Komisję Kodyfikacyjną. Obszerne referaty przygotowali: prof. J. Frąckowiak (UWr.), prof. K. Kruczałak (UG), prof. W. Popiołek (UŚ) i prof. A.W. Wiśniewski (UW). Recenzenci i zdecydowana większość dyskutantów byli zgodni, że istnieje pilna potrzeba reformy prawa spółek handlowych oraz że opublikowany Projekt stanowi dobrą podstawę do prowadzenia dalszych prac legislacyjnych. Jednocześnie zgłoszono interesujące propozycje rozwiązań alternatywnych oraz ponad sto szczegółowych uwag o charakterze merytorycznym i redakcyjnym. Uwagi zgłoszone w trakcie konferencji oraz przez członków Komisji Kodyfikacyjnej były analizowane przez autorów Projektu i w znacznym stopniu uwzględnione w toku dalszych prac legislacyjnych. Wiele cennych propozycji napłynęło od kierownictwa i członków Klubu Emitenta – organizacji skupiającej spółki giełdowe. Komisja Kodyfikacyjna korzystała również ze szczegółowych opinii przygotowanych przez ekspertów niemieckich, którzy pozy-

tywnie ocenili zawarte w nim rozwiązania. W dniach 7–8.12.1998 r. Projekt był przedmiotem seminarium z udziałem wybitnych przedstawicieli nauki i praktyki niemieckiej. Zespołowi ekspertów niemieckich przewodniczył wybitny znawca prawa spółek prof. dr *M. Lutter* (Bonn). Opinie o Projekcie przygotowali także prof. *E. Meincke* (Hamburg), prof. *Bayer* (Jena) oraz dr *M. Pelzer* (Frankfurt). Zarówno recenzje, jak i dyskusja na seminarium były bardzo cenne dla autorów Projektu, w szczególności dla wyrobienia sobie poglądu nt. najbardziej spornych zagadnień przygotowanej kodyfikacji, a także dla oceny zgodności Projektu z prawem unijnym. Kilka istotnych propozycji przedłożonych przez ekspertów niemieckich znalazło się w najnowszej wersji Projektu (np. zniesienie sukcesywnego trybu zawiązania spółki akcyjnej i przyjęcie obecnej redakcji art. 21 Projektu). Projekt ustawy był również konsultowany ze środowiskiem gospodarczym, np. Business Center Club, Klubem Emitenta, Sejmikiem Izby Gospodarczych, Naczelną Izbą Lekarską (przepisy o spółce partnerskiej) i licznymi przedstawicielami praktyki prawniczej. Wszystkie te środowiska podzieliły pogląd o pilnej potrzebie reformy prawa spółek handlowych i udzieliły poparcia dla przyjętych założeń Projektu, wysuwając jednocześnie wiele propozycji zmian i uzupełnień. Założenia reformy prawa spółek handlowych, realizowane w ramach prac Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego, spotkały się z krytyką części środowiska cywilistycznego, głównie przedstawicieli Katedry Prawa Handlowego Uniwersytetu Warszawskiego. Interesującym forum wymiany poglądów stała się konferencja zorganizowana przez Dziekaną Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego, która odbyła się w Warszawie 17.11.1998 r. Dyskusja ujawniła, że różnice zdań dotyczą nie tyle konkretnych propozycji rozwiązań zawartych w Projekcie, ile podstawowych założeń reformy prawa cywilnego, problemu restrykcji KH oraz oceny stopnia pilności prac nad reformą prawa spółek (Uzasadnienie Projektu, s. 246–248). Sprawozdanie z Konferencji, Warszawa (27.11.1998 r.) oraz referaty wygłoszone przez prof. *J. Okolskiego* (UW) i prof. *K. Kruczałaka* (UG), prof. *J. Frąckowiaka* (UWr.), dr. *J. Kraussa* (UW) opublikowane zostały wraz z głosami w dyskusji w Przeglądzie Prawa Handlowego (wkl. do Nr 2 z 1999 r.). W dniach 31–2.6.1999 r. w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą odbył się zjazd Katedr Prawa Handlowego zorganizowany przez Zakład Prawa Handlowego i Gospodarczego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, poświęcony reformie prawa spółek i prawa cywilnego. W dniach 25–27.6.2000 r. w Szklarskiej Porębie odbyła się konferencja naukowa nt.: Spółka jako podstawowa forma funkcjonowania przedsiębiorców, zorganizowana przez Izbę Notarialną we Wrocławiu oraz Zakład Prawa Gospodarczego i Handlowego Instytutu Prawa Cywilnego Uniwersytetu Wrocławskiego. Zob. Sprawozdanie z tej konferencji – *J. Jacyszyn*, Ostatnie szlify, s. 186.

II. Zakres regulacji Kodeksu spółek handlowych

- 3 1. **Zakres przedmiotowy.** Kodeks spółek handlowych wyczerpująco reguluje tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych. Zakres przedmiotowy art. 1 § 1 KSH, wskazuje, że ustawa kompleksowo reguluje urządzenie spółek handlowych. Stąd przyjęć należy, że KSH obejmuje prawo ustrojowe spółek handlowych. Pomimo założenia kompleksowej regulacji zasad ustrojowych spółek handlowych w KSH pewne kwestie ustrojowe spółek handlowych z różnych względów regulowane są przepisami ustaw odrębnych, które mają szerszy zakres podmiotowy niż KSH.

Do ustaw tych zalicza się przede wszystkim KRSU, która reguluje problematykę prowadzenia rejestru podmiotów prawa niebędących osobami fizycznymi oraz ujawniania poprzez wpisy informacji dotyczących tych podmiotów. Kompleksową regulację prowadzenia rachunkowości zawiera RachunkU, która obejmuje zakresem podmiotowym także spółki prawa handlowego, z pewnymi wyjątkami dotyczącymi dwóch spółek osobowych, tj. spółki jawnej i partnerskiej z wyłącznym udziałem osób fizycznych (art. 2 ust. 1 pkt 2 RachunkU). Istotne znaczenie z punktu widzenia badania sprawozdań finansowych ma BiegRewU. Problematyka upadłości oraz postępowania restrykcyjnego uregulowana została w PrUpad oraz w PrRestr. Przepisy ustrojowe dotyczące spółek publicznych zawarte zostały przede wszystkim w OferPubliU.

- 4 2. **Zakres podmiotowy.** Przepis art. 1 § 2 KSH wskazuje siedem typów spółek handlowych objętych zakresem podmiotowym regulacji. W aktualnym stanie prawnym są to: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, SKA, spółka z o.o., PSA i spółka akcyjna. Prosta spółka akcyjna jest jedynym typem spółki, która została dodana do katalogu spółek handlowych w trakcie

obowiązki KSH. Nowelizacja KSH wprowadzająca ten typ spółki dokonana została ustawą z 19.7.2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1655 ze zm.).

3. **Zasada numerus clausus spółek.** W prawie spółek obowiązuje zasada *numerus clausus* 5 spółek, która oznacza, że zakazane jest tworzenie spółek nieprzewidzianych przez obowiązujące przepisy, a co za tym idzie swoboda osób tworzących spółkę ogranicza się tylko do wyboru typu spółki, która została uregulowana w obowiązujących przepisach (A. Szumański, w: System PrHandl, t. 2A, 2019, s. 39). Polskie prawo reguluje obecnie osiem typów spółek. Poza spółkami regulowanymi przepisami KSH, w KC uregulowana została spółka cywilna. Artykuł 1 § 2 KSH przesądza, że spółkami handlowymi podlegającymi regulacji KSH są tylko spółki wymienione w tym przepisie.

4. **Podmiotowość spółek handlowych.** Wszystkie spółki handlowe, w odróżnieniu od spółki 6 cywilnej są podmiotami prawa. Zgodnie z art. 12 KSH wszystkie spółki kapitałowe uzyskują osobowość prawną z chwilą wpisu do rejestru. Z kolei w myśl art. 8 KSH wszystkie spółki osobowe mają zdolność prawną. Tym samym handlowe spółki osobowe są jednostkami organizacyjnymi niebędącymi osobami prawnymi, którym przepis przyznaje zdolność prawną. Ta kategoria podmiotów prawa cywilnego określana jest mianem ułomnych osób prawnych. Termin ten został wprowadzony przez A. Woltera (A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk, Prawo cywilne, s. 229). W doktrynie proponowane są także inne określenia dla podmiotów z tej kategorii – niepełne osoby prawne; pozorne osoby prawne, osoby ustawowe; podmioty ustawowe; podmioty bez osobowości prawnej (M. Pazdan, w: System PrPryw, t. 1, s. 1029).

5. **Ponadnarodowe formy podmiotowe prawa europejskiego.** W rozporządzeniach Rady 7 WE uregulowane zostały spółka europejska (Societas Europaea, SE), EZIG oraz spółdzielnia europejska (Societas Cooperativa Europaea, SCE). Regulacja spółki europejskiej została zawarta w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 2157/2001 z 8.10.2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (SE) (Dz.Urz. UE L 2001 Nr 294, s. 1 ze zm.) oraz w dyrektywie 2001/86/WE z 8.10.2001 r. uzupełniającej statut spółki europejskiej w odniesieniu do zaangażowania pracowników (Dz.Urz. UE L 2001 Nr 294, s. 1 ze zm.). Regulację rozporządzenia w prawie polskim uzupełnia ustawa z 4.5.2005 r. o europejskim zgrupowaniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 259 ze zm.). Spółka europejska jest ponadnarodową formą spółki kapitałowej, która ułatwia prowadzenie działalności na terenie całej Unii. Stanowi ona odmianę spółki akcyjnej. Europejskie zgrupowanie interesów gospodarczych (EZIG) zostało uregulowane w rozporządzeniu Rady (WE) Nr 2137/85 z 25.7.1985 r. (Dz.Urz. UE L 1985 Nr 199, s. 1 ze zm.) i stanowi instytucję, która ma na celu ułatwienie współpracy podmiotów z różnych państw członkowskich przy zachowaniu ich ekonomicznej i prawnej niezależności. Na gruncie prawa polskiego do EIZG stosuje się odpowiednio przepisy o spółce jawnej [K. Oplustil, w: Prawo spółek. Meritum (red. A. Kidyba), s. 2552]. Kolejną formą ponadnarodową o charakterze korporacyjnym jest spółdzielnia europejska (SCE), którą reguluje rozporządzenie Rady 1435/2003 z 22.7.2003 r. w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (Dz.Urz. UE L 2003 Nr 207, s. 1 ze zm.). Uzupełnieniem regulacji spółdzielni europejskiej jest dyrektywa Rady 2003/72/WE z 22.7.2003 r. uzupełniająca statut spółdzielni europejskiej w odniesieniu do zaangażowania pracowników (Dz.Urz. UE L 2003 Nr 207, s. 25 ze zm.). W prawie polskim uzupełnieniem regulacji spółdzielni europejskiej jest ustawa z 22.7.2006 r. o spółdzielni europejskiej (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 2043 ze zm.).

Regulacja spółdzielni europejskiej ma służyć przede wszystkim ułatwieniu prowadzenia działalności spółdzielczej na terenie Unii w formie podmiotu podlegającego jednolitej wspólnotowej regulacji.

6. **Szczególne regulacje spółek handlowych.** Kodeks spółek handlowych zawiera regulację 8 modelową wszystkich typów spółek handlowych. Poza przepisami KSH uregulowane zostały szczególne rodzaje spółek przede wszystkim z uwagi na specyficzny rodzaj działalności, jaki spółki te prowadzą, a także ze względu na cele regulacji szczególnych, które obejmują pewne aspekty tworzenia, funkcjonowania, organizacji, rozwiązywania i transformacji spółek handlowych. Przepisy tych ustaw stanowią *lex specialis* w stosunku do przepisów KSH. Przepisy te nie stanowią podstawy do uznania, że kreują one jakieś inne pozakodeksowe typy spółek. Wszystkie spółki odrębnie uregulowane w przepisach szczególnych mieszczą się w typach spółek handlowych określonych w liście zawartej w art. 1 § 2 KSH. W ustawach szczególnych najczęściej

pojawia się norma bezwzględnie obowiązująca, która nakazuje w zakresie nieuregulowanym w ustawie stosować przepisy KSH.

III. Systematyka KSH

- 9 1. Podział regulacji KSH.** Kodeks podzielony został na sześć tytułów, które dzielą się na działy, a następnie na rozdziały. W tytule III „Spółki kapitałowe” występuje w rozdziałach podział na oddziały. Także rozdział dotyczący transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych i SKA zawarty w tytule IV KSH został podzielony na oddziały.
- 10 2. Przepisy ogólne.** Przepisy KSH rozpoczynają się tytułem I „Przepisy ogólne”, w którym dział I reguluje przepisy ogólne wspólne dla spółek osobowych i kapitałowych. Działy II i III tego tytułu odnoszą się odpowiednio do przepisów ogólnych wspólnych dla spółek osobowych oraz spółek kapitałowych. W wyniku nowelizacji KSH dokonanej ustawą z 9.2.2022 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 807 ze zm.) do tytułu I KSH dodany został dział IV – Grupa spółek.
- 11 3. Regulacja poszczególnych typów spółek osobowych.** Tytuł II KSH obejmuje regulację poszczególnych typów spółek osobowych zawartych w następujących działach: dział I „Spółka jawna”; dział II „Spółka partnerska”; dział III „Spółka komandytowa”; dział IV „Spółka komandytowo-akcyjna”.
- 12 4. Regulacja spółek kapitałowych.** Tytuł III zawiera regulacje dotyczące poszczególnych typów spółek kapitałowych: dział I „Spółka z o.o.”; Dział Ia „Prosta spółka akcyjna” dodany do KSH ustawą z 19.7.2019 r. (Dz.U. z 2019 r. poz. 1655); dział II „Spółka akcyjna”.
- 13 5. Regulacja dotycząca łączenia, podziału i przekształceń spółek.** Tytuł IV zawiera obszerną regulację dotyczącą łączenia, podziału i przekształceń spółek. W wyniku nowelizacji KSH ustawą z 25.4.2008 r. (Dz.U. Nr 86, poz. 524 ze zm.) do działu I w tytule IV dodane zostały przepisy rozdziału 2 zatytułowanego Transgraniczne łączenie się spółek kapitałowych i spółki komandytowo-akcyjnej.
- 14 6. Przepisy karne. Przepisy przejściowe i końcowe.** Tytuł V obejmuje przepisy karne. Tytuł VI zawiera zmiany w przepisach obowiązujących, przepisy przejściowe i końcowe.

Art. 2. [Odesłanie do Kodeksu cywilnego]

W sprawach określonych w art. 1 § 1 nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio.

Spis treści

	Nb		Nb
I. Stosunek KSH do KC	1–3	II. Stosowanie KC do stosunków spółki .	4–5
1. Stosunek KSH do KC	1	1. Stosowanie przepisów KC wprost	4
2. Ograniczona autonomia prawa spółek . .	2	2. Odpowiednie zastosowanie przepisów KC	5
3. Natura stosunku spółki	3		

I. Stosunek KSH do KC

- 1 1. Stosunek KSH do KC.** Prawo spółek handlowych, zgodnie z pryncypialnym założeniem KSH, stanowi część prawa cywilnego. W sprawach nieuregulowanych w KSH, określonych w art. 1 § 1 KSH, należy stosować wprost przepisy KC. Teza ta znajduje odzwierciedlenie w wyroku SN z 20.10.2011 r. (III CSK 5/11, Legalis), w którym podkreślono, że „stosowanie przepisów KC w odniesieniu do tworzenia, organizacji, funkcjonowania, rozwiązania, łączenia, podziału i przekształcenia spółek handlowych, zgodnie z brzmieniem art. 2 KSH, może mieć miejsce wyłącznie w sytuacji braku uregulowania stosownej kwestii w przepisach KSH”. Natomiast wtedy, gdy wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy KC powinny być stosowane odpowiednio. Przepis art. 2 KSH uznaje ograniczoną autonomię prawa spółek handlowych, nienaruszającą zasady jedności prawa cywilnego. Podkreśla jednocześnie, że między przepisami KSH i KC istnieje stosunek *lex specialis – lex generalis* (por. S. Soltysiński, Założenia, s. 287 i n.).

2. **Ograniczona autonomia prawa spółek.** W uzasadnieniu projektu KSH podkreślono, bardzo wyraźnie, że prawo handlowe stanowi jedynie wyodrębniony przedmiotowo dział jednolitego prawa cywilnego. Podstawowe znaczenie ma tu przyjęta w polskim prawie prywatnym zasada jedności prawa cywilnego. Zasada jedności prawa cywilnego nie pozostaje jednak w sprzeczności z koniecznością uwzględnienia swoistości stosunków prawnych powstających w wyniku zawiązania spółki handlowej. Stosunki te różnią się od klasycznych stosunków obligacyjnych z uwagi na aspekty organizacyjne i dlatego też nie zawsze jest możliwe stosowanie do nich przepisów KC wprost. Z tego względu art. 2 zd. 2 KSH wskazuje, że jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku spółki, przepisy KC należy stosować odpowiednio. Przepis art. 2 zd. 2 KSH wyraża ograniczoną autonomię praw spółek, wskazując, że odpowiednie zastosowanie przepisów KC jako wyjątek od zasady stosowania przepisów KC wprost, dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy jest to uzasadnione właściwością (naturą) stosunku spółki handlowej.

3. **Natura stosunku spółki.** Odwołanie się przez ustawodawcę w art. 2 zd. 2 KSH do natury stosunku spółki jako warunku zastosowania odpowiedniego przepisów KC do stosunku spółki nawiązuje do kryterium natury stosunku prawnego stanowiącego jedną z granicy wyznaczających zakres swobody umów zawartej w KC. Na gruncie art. 353¹ KC kryterium natury stosunku prawnego jest interpretowane jako abstrakcyjny model określonego typu stosunku obligacyjnego charakteryzujący się szczególnymi cechami w relacji pomiędzy stronami tego stosunku, które wyróżniają ten stosunek na tle innych stosunków obligacyjnych (*M. Tarska*, Zasada, rozdz. II, § 2, pkt 2). Określając naturę stosunku spółki, uwzględnić w pierwszej kolejności należy przepisy bezwzględnie obowiązujące oraz semiimperatywne, z uwagi na to że wskazują one wartości, które ustawodawca uznał za istotne z punktu widzenia interesów stron stosunku spółki lub interesów osób wchodzących w relację ze spółką. Naturę stosunku spółki wyznaczają także przepisy względnie obowiązujące, które wskazują na preferowany przez ustawodawcę model, który przy założeniu racjonalności ustawodawcy, kształtuje prawa i obowiązki stron stosunku spółki w najbardziej wyważony sposób, uwzględniający interesy wszystkich stron stosunku. W doktrynie prawa pojęcie natury stosunku użytego w art. 353¹ KC interpretowane jest w znaczeniu wąskim i szerokim (*M. Saffjan*, w: *Pietrzykowski*, Komentarz KC, t. I, 2011, art. 353¹, Nb 15). Także pojęcie natury stosunku spółki może być rozważane na kilku poziomach. Przy ustalaniu znaczenia pojęcia natura stosunku spółki należałoby wyjść od cech stosunku spółki jako stosunku korporacyjnego. Następnie należałoby wziąć pod uwagę wynikające z regulacji normatywnej wspólne cechy wszystkich spółek handlowych, takie jak: posiadanie podmiotowości prawnej, wspólny cel wspólników, obowiązek wniesienia wkładu przez każdego wspólnika, oparcie konstrukcji spółki na umowie, obligacyjno-organizacyjny charakter stosunków prawnych. Kolejnym poziomem ustalenia znaczenia pojęcia natury spółki jest odwołanie się do cech charakterystycznych dla grupy spółek osobowych i grupy spółek kapitałowych. Interpretacja pojęcia natury spółki może też być dokonywana w odniesieniu do konkretnego typu spółki handlowej. Nie wykluczone jest także odniesienie tego pojęcia do konkretnego modelu w obrębie jednego typu spółki wynikającego z przepisów lub umowy (statutu) spółki (*K. Kopaczyńska-Pieczniak*, w: *Kidyba*, Komentarz KSH, t. I, 2017, art. 2).

II. Stosowanie KC do stosunków spółki

1. **Stosowanie przepisów KC wprost.** Zgodnie z brzmieniem przepisu art. 2 zd. 1 KSH 4 przepisy KC znajdują zastosowanie do stosunków spółek w zakresie nieuregulowanym w KSH. O braku regulacji w KSH można mówić w następujących przypadkach: 1) kwestia, której dotyczy problem, nie została wyczerpująco uregulowana w przepisach KSH; 2) posługując się tylko przepisami KSH, nie można udzielić odpowiedzi na postawiony problem; 3) nie zachodzą przesłanki, które usprawiedliwiłyby rozwiązanie problemu poprzez zastosowanie *analogia legis* w obrębie KSH. Zob. *M. Pazdan*, Kodeks, s. 32.

Najczęściej wskazywanym w piśmiennictwie przykładem wyczerpującego uregulowania w KSH wyłączającym zastosowanie przepisów KC jest art. 21 § 6 KSH. Poza wyraźnym, wyczerpującym uregulowaniem konkretnej kwestii w przepisach KSH, czasami zdarza się, że dyrektywy wykładni funkcjonalnej przemawiają za zastosowaniem przepisów KSH na zasadzie *analogia legis*. Niezwykle ostrożnie natomiast należy podchodzić do zastosowania *per analogiam* przepisów jednej spółki kapitałowej do drugiej, gdyż generalnie w KSH przyjęto zasadę wyczerpującej re-

gulacji zarówno spółki z o.o., jak i spółki akcyjnej. Podobnie wątpliwości budzi uzupełnianie luk prawnych na gruncie konkretnych typów spółek osobowych przez zastosowanie *per analogiam* przepisów o spółkach kapitałowych. Z tego względu krytycznie ocenić należy stanowisko SN przyjęte w wyroku z 8.2.2013 r. (IV CSK 332/12, Legalis), w którym uznano, że rozwiązanie problemu reprezentacji spółki w związku z zawarciem umowy lub prowadzenia sporu ze współnikiem spółki należy poszukiwać w regulacji art. 210 KSH stosowanego *per analogiam*.

- 5 **2. Odpowiednie zastosowanie przepisów KC.** Przepis art. 2 KSH wprowadza jako zasadę zastosowanie w kwestiach nieuregulowanych w KSH przepisów KC wprost. Wyjątek od tej zasady przewidziany został w zd. 2 komentowanego przepisu, który nakazuje stosowanie przepisów KC odpowiednio w przypadku, gdy właściwość (natura) stosunku prawnego spółki tego wymaga. Jak podkreślono w uzasadnieniu projektu KSH wyjątki od zasady zastosowania przepisów KC wprost do stosunków spółki handlowej na rzecz odpowiedniego ich stosowania uzasadnione są w dużej mierze względami bezpieczeństwa obrotu. Stąd ochrona osób trzecich wchodzących w stosunki ze spółką handlową powoduje konieczność zastosowania przepisów KC przewidujących nieważność czynności prawnych.

Odpowiedniego zastosowania przepisów KC wymagają także uchwały współników oraz organów spółek kapitałowych.

Art. 3. [Umowa spółki handlowej]

Przez umowę spółki handlowej wspólnicy albo akcjonariusze zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów oraz, jeżeli umowa albo statut spółki tak stanowi, przez współdziałanie w inny określony sposób.

Spis treści

	Nb		Nb
I. Umowa spółki handlowej	1–2	1. Wspólny cel współników	3
1. Definicja umowy spółki handlowej	1	2. Cel spółki	4
2. Umowa spółki jako źródło wszystkich typów spółki	2	3. Wniesienie wkładów	5
II. <i>Essentialia negotii</i> umowy spółki handlowej	3–6	4. Współdziałanie w inny określony sposób	6

I. Umowa spółki handlowej

- 1 **1. Definicja umowy spółki handlowej.** Przepisy KSH inaczej niż przepisy KH przewidują uniwersalną definicję umowy spółki handlowej. Definicja zawarta w art. 3 KSH ma charakter rodzajowy, definiuje bowiem pojęcie nadrzędne wobec pojęć konkretnych umów wszystkich typów spółek. Zdefiniowanie umowy spółki w odniesieniu do wszystkich typów spółek handlowych, a więc zarówno kapitałowych, jak i osobowych, które zdecydowanie różnią się konstrukcyjnie, spowodowało, że definicja zawarta w art. 3 KSH ma charakter ramowy. Eksponuje ona przede wszystkim elementy wspólne dla wszystkich spółek handlowych. Przede wszystkim art. 3 KSH określa strony umowy spółki oraz jej *essentialia negotii*. Pojęcie umowy spółki zdefiniowane w art. 3 KSH oznacza przede wszystkim czynność prawną, której dokonanie stanowi co do zasady niezbędną przesłankę powstania spółki handlowej. Podkreślić należy, że określając niezbędne elementy umowy spółki, ustawodawca wyznacza jednocześnie minimalną treść stosunku spółki, którego źródłem jest umowa. W ramach regulacji poszczególnych typów ustawodawca ogranicza się tylko do określenia obligatoryjnych elementów poszczególnych umów albo statutu i aktów objęcia akcji.
- 2 **2. Umowa spółki jako źródło wszystkich typów spółki.** Z brzmienia art. 3 KSH wynika, że konstrukcja prawna wszystkich spółek opiera się na umowie, co oznacza, że wszystkie spółki handlowe powstają i działają na podstawie umowy. Kwestia ta rodzi pewne rozbieżności związane przede wszystkim z dwoma typami spółek, a mianowicie spółką akcyjną i spółką komandytowo-akcyjną. Wszystkie pozostałe typy spółek handlowych wymagają do powstania spółki zawarcia umowy, co wyraźnie przesądza ustawodawca, posługując się w przepisach pojęciem umowy. Jednym z zasadniczych zarzutów podnoszonych wobec wprowadzenia definicji umowy spółki handlowej był zarzut nieprzystosowania tej definicji do spółki akcyjnej, gdyż jak

podniesiono, trudno dopatrywać się w procesie jej zawiązania umowy pomiędzy wszystkimi akcjonariuszami (A.W. Wiśniewski, Niektóre problemy, s. 48). Zważyć jednak należy, że dominujący pogląd zakłada, iż zarówno spółka akcyjna, jak i komandytowo-akcyjna powstają na podstawie umowy, na którą składają się statut i oświadczenia woli akcjonariuszy o objęciu akcji. Jednak z uwagi na specyficzną procedurę tworzenia spółki akcyjnej pewne rozbieżności wywołuje to, czy w przypadku spółki akcyjnej i komandytowo-akcyjnej można rozważać jednolitą umowę spółki zawieraną przez osoby obejmujące akcje. Kwestionujący koncepcję jednolitej umowy spółki akcyjnej podkreślają, że do zawarcia takiej umowy spółki dochodzi tylko i wyłącznie w przypadku, gdy oświadczenie woli każdego obejmującego akcje jednocześnie określa wszystkie osoby, z którymi nawiązany zostaje stosunek spółki. Z taką sytuacją mamy do czynienia tylko w przypadku sporządzenia jednego aktu założycielskiego obejmującego statut oraz oświadczenia o objęciu całego kapitału zakładowego. Wspomnieć wypada, że w piśmiennictwie zwrócono uwagę, że wyznaczenie przez KSH momentu powstania spółki akcyjnej w organizacji dopiero po objęciu akcji skutkuje problemami z objaśnieniem charakteru prawnego objęcia akcji w nowotworzonej spółce (J. Frąckowiak, Spółka akcyjna, s. 415). Do czasu objęcia wymaganej przez statut liczby akcji, spółka nie istnieje jako podmiot prawa, a tym samym nie może zostać uznana za stronę umowy objęcia akcji. Normatywnie określony moment powstania spółki akcyjnej w organizacji stanowi zasadniczy argument przemawiający za uznaniem, iż umowa spółki akcyjnej zawierana jest pomiędzy akcjonariuszami tworzącymi spółkę akcyjną, a nie pomiędzy spółką i akcjonariuszami obejmującymi akcje. Do zawarcia tej umowy w przypadku założenia sukcesywnego niewątpliwie dochodzi w szczególności sposób. Przepisy KSH w zasadzie nie wskazują, komu ma zostać złożone oświadczenie woli o objęciu akcji. W doktrynie przedmiotu zaproponowano w związku z tym koncepcję uznającą, że założyciele spółki akcyjnej, odbierając oświadczenie o objęciu akcji, działają jako przedstawiciele ustawowi osób, które wcześniej złożyły oświadczenie woli w przedmiocie zawiązania spółki akcyjnej (T. Sójka, Umowa, s. 117–118). Zaproponowane wyjaśnienie problemu reprezentacji wszystkich akcjonariuszy na poszczególnych etapach zawiązywania spółki akcyjnej pozwala przyjąć jednolitą konstrukcję umowy spółki akcyjnej, która zawierana jest przez akcjonariuszy w szczególnym trybie. Reasumując problematykę zastosowania art. 3 KSH zarówno do spółki akcyjnej, jak i spółki komandytowo-akcyjnej, stwierdzić należy, że ramowa definicja umowy zawarta w art. 3 KSH obejmuje jednolitą umowę założycielską zarówno spółki akcyjnej, jak i spółki komandytowo-akcyjnej. Z oczywistych względów nie jest możliwe uznanie, że umowa stanowi podstawę powstania i funkcjonowania spółek jednoosobowych. Spółka z o.o. oraz spółka akcyjna mogą zostać utworzone przez jeden podmiot, a co za tym idzie wyklucza to zawarcie umowy jako czynności prawnej co najmniej dwustronnej. W związku z powyższym w spółce jednoosobowej podstawę jej utworzenia stanowi akt założycielski stanowiący jednostronną czynność prawną. Zasadnicze znaczenie dla zastosowania art. 3 KSH także w odniesieniu do aktów założycielskich spółek jednoosobowych ma reguła interpretacyjna zawarta w art. 4 § 2 KSH, zgodnie z którą ilekroć w ustawie jest mowa o „umowie spółki” należy przez to rozumieć także akt założycielski sporządzony przez jedynego wspólnika lub akcjonariusza.

II. *Essentialia negotii* umowy spółki handlowej

1. **Wspólny cel wspólników.** Literalne brzmienie art. 3 KSH wskazuje na zobowiązanie wspólników do dążenia do wspólnego celu nie tylko na etapie tworzenia spółki, ale także na etapie jej właściwego działania (Ł. Gasiński, Granice, s. 51). Wspólny cel wspólników wyznacza ramy funkcjonowania spółki, a także określa sposób realizacji praw i obowiązków wspólników. W doktrynie podkreśla się, że wspólny cel wspólników wyznacza *causam* ich zobowiązań wobec spółki (A. Opalski, A.W. Wiśniewski, w: Opalski, Komentarz KSH, t. IIIA, art. 3, Nb 13). Wspólność celu oznacza przede wszystkim to, że jest on objęty wolą wszystkich wspólników i tym samym wyznacza on wspólnotę interesów wspólników jako zrzeczenia osób tworzących spółkę. Rozważając problem wspólnego celu, rozróżnić należy trzy zasadnicze pojęcia, które pojawiają się na gruncie definicji umowy spółki, a mianowicie cel umowy spółki, wspólny cel wspólników oraz cel spółki, której źródłem powstania jest umowa spółki. Cel umowy spółki jako mieszczący się w pojęciu umowy cywilnoprawnej rozumiany jest jako typowe następstwa gospodarcze lub społeczne, jakich należy oczekiwać w związku z zawarciem umowy spółki o określonej treści. Wspólny cel wspólników determinuje jednocześnie cel spółki. Spółka stanowi bowiem

instrument, przez który wspólnicy będą realizowali wspólny cel. Wspólnicy tworzą spółkę jako odrębny podmiot właśnie po to, aby to spółka prowadziła działalność, która stanowi realizację wspólnego celu wspólników. Stąd też uzasadnione jest stanowisko, że cel spółki jako odrębnego od wspólników podmiotu stanowi pochodną wspólnego celu wspólników.

4 2. Cel spółki. Cel spółki można rozumieć zarówno jako określony rodzaj działalności, jak i skutek tej działalności, dla której spółka została powołana. Wspólnicy, zawiązując spółkę, uzgadniają wspólny cel stanowiący motyw utworzenia spółki, jednocześnie wyznaczają cel spółki, którego realizacja będzie prowadziła do urzeczywistnienia wspólnego celu wspólników. Pojęcie celu spółki można rozpatrywać w aspekcie abstrakcyjnym (ogólnym) oraz w aspekcie konkretnym (indywidualnym). Cel spółki rozumiany jako cel ogólny oznacza cel wskazany przez ustawodawcę dla danego typu spółki. Kodeks spółek handlowych określa normatywnie cel spółek osobowych, wskazując, że prowadzi one przedsiębiorstwo. Wykładnia sformułowania „prowadzi przedsiębiorstwo” na gruncie regulacji handlowych spółek osobowych nie jest dokonywana jednolicie. Przede wszystkim przyjmuje się, że termin „przedsiębiorstwo” użyty w definicjach ustawowych handlowych spółek osobowych należy interpretować w znaczeniu funkcjonalnym, a więc jako prowadzenie we własnym imieniu w sposób zorganizowany i ciąglej działalności gospodarczej. Prezentowany jest też pogląd, że sformułowanie „prowadzenie przedsiębiorstwa” powinno być interpretowane wąsko, jako prowadzenie działalności gospodarczej na podstawie przedsiębiorstwa w rozumieniu przedmiotowym, tj. w rozumieniu art. 55¹ KC. Opowiadając się za funkcjonalnym rozumieniem pojęcia przedsiębiorstwo użytym w definicjach ustawowych spółek osobowych, nie sposób jednak nie zauważyć, że w zdecydowanej większości przypadków spółki osobowe będą prowadziły działalność gospodarczą na podstawie przedsiębiorstwa w znaczeniu przedmiotowym. W specyficzny sposób ujęty jest cel spółki partnerskiej, która tworzona jest w celu wykonywania wolnego zawodu w ramach przedsiębiorstwa prowadzonego przez spółkę. W przeciwieństwie do regulacji spółek osobowych w spółkach kapitałowych KSH w żaden sposób nie ogranicza celu spółek kapitałowych. Reguła ta wyraźnie wypowiedziana została przez ustawodawcę w art. 151 i 300¹ KSH. Stąd też jedynym ograniczeniem celu spółki są przepisy prawa. Zarówno spółka z o.o. oraz PSA może zostać zawiązana w każdym celu niezabronionym przez prawo. Cel spółki nie może naruszać zasad współżycia społecznego, a także nie może stanowić obejścia prawa. W ramach dopuszczalnych celów spółki wyróżnić można: cele gospodarcze o charakterze zarobkowym, cele gospodarcze niemające charakteru zarobkowego oraz cele niegospodarcze. Pomimo braku wyraźnego wskazania w KSH celu spółki akcyjnej generalnie przyjmuje się, że tak jak w przypadku pozostałych spółek, spółka akcyjna może zostać utworzona w każdym celu prawnie dopuszczalnym. Wspomnieć jednak należy, że w doktrynie wskazuje się na wątpliwości co do dopuszczalności tworzenia spółek akcyjnych w innych celach niż gospodarcze, ze względu na argumenty płynące z wykładni systemowej (*M. Romanowski*, w: *System PrPryw*, t. 16, s. 172). O ile trudno zaaprobować argumenty, które rzekomo miałyby przemawiać za wyłączeniem dopuszczalności tworzenia spółek akcyjnych w innych celach niż gospodarcze, to z całą pewnością można zgodzić się z tym iż, konstrukcja spółki akcyjnej nie sprzyja prowadzeniu działalności innej niż gospodarcza.

5 3. Wniesienie wkładów. Definicja ustawowa umowy spółki handlowej przesądza w sposób jednoznaczny, że w każdej ze spółek handlowych, każdy ze wspólników powinien zobowiązać się do wniesienia do spółki wkładu. Zobowiązanie to stanowi element przedmiotowo istotny każdej umowy spółki handlowej. Zobowiązanie do wniesienia wkładu stanowi więc konieczną postać współdziałania wspólników. Tym samym ustawodawca przeciął spór doktrynalny co do dopuszczalności tzw. spółek bezwkładowych. Zobowiązanie wspólnika do wniesienia do spółki wkładu jest zobowiązaniem do świadczenia na rzecz spółki. Treść, przedmiot, zasady wykonania tego zobowiązania są zróżnicowane, po pierwsze, w odniesieniu do poszczególnych grup spółek. Po drugie, w odniesieniu do poszczególnych typów spółek. Po trzecie, w niektórych typach spółek różnice dotyczą wspólników w zależności od pozycji, jaką zajmują w spółce. Tradycyjnie dokonuje się dychotomicznego podziału wkładów ze względu na przedmiot wkładu: na wkłady pieniężne i wkłady niepieniężne. Wkładem pieniężnym jest świadczenie pieniężne akcjonariusza polegające na przekazaniu z jego majątku do majątku spółki określonej sumy pieniężnej wyrażonej w jednostkach pieniężnych w określonej walucie. Wkładem niepieniężnym z kolei jest każdy wkład, który nie ma charakteru pieniężnego. Drugim istotnym podziałem wkładów ze względu na ich wpływ na majątek spółki jest podział wkładów na kapitałowe i wkłady niekapita-

lowe. Do grupy wkładów kapitałowych zalicza się te wkłady, które prowadzą do bezpośredniego zwiększenia wartości majątku spółki. Pozostałe wkłady to wkłady niekapitałowe. Podział ten nabrał szczególnie istotnego znaczenia po wprowadzeniu do KSH nowego typu spółki kapitałowej, tj. PSA. W spółkach osobowych ustawodawca co do zasady nie przewiduje ograniczeń co do przedmiotu wkładu do spółki. Tym samym przedmiotem wkładu do spółek osobowych mogą być środki pieniężne, prawa majątkowe przenoszone na spółkę lub ustanawiane na rzecz spółki, a więc wkłady kapitałowe, a także wkłady niekapitałowe, takie jak: prawo do używania rzeczy oraz praca lub usługi świadczone na rzecz spółki. Wyjątek w spółkach osobowych dotyczy ograniczeń w zakresie wkładu niepieniężnego komandytariusza w spółce komandytowej oraz wkładów wnoszonych na kapitał zakładowy w spółce komandytowo-akcyjnej. W spółkach kapitałowych do czasu wejścia w życie przepisów o PSA dopuszczalne były tylko wkłady kapitałowe. W odniesieniu do wkładów niepieniężnych zasadniczą rolę odgrywa art. 14 § 1 KSH, wskazując kryteria wyłączające zdolność aportową. Specyficzne rozwiązanie przyjęte w PSA polegające na dopuszczeniu w tej spółce wnoszenie wkładów niekapitałowych wymusiło także zmianę art. 14 § 1 KSH.

4. **Współdziałanie w inny określony sposób.** Definicja ustawowa umowy spółki, podkreślając 6 konieczność zobowiązania każdego ze wspólników do wniesienia do spółki wkładu, przewiduje jednocześnie, że umowa spółki lub statut może zobowiązywać wspólnika do współdziałania także w inny sposób. Dodatkowo zobowiązanie wspólnika do współdziałania w inny sposób ma zasadnicze znaczenie w grupie spółek kapitałowych. W grupie tych spółek nałożenie na wspólnika (akcjonariusza) dodatkowych obowiązków poza obowiązkiem wniesienia wkładu wymaga wyraźnego zastrzeżenia w umowie lub statucie spółki. W spółkach osobowych co do zasady wspólnicy poza obowiązkiem wniesienia wkładu mają dodatkowe obowiązki wynikające wprost z przepisów KSH związane z ich bezpośrednim udziałem w zarządzaniu spółki. Także w spółkach osobowych poza zobowiązaniem do wniesienia wkładu i obowiązkami ciężącymi na wspólnikach wprost z ustawy nałożenie na wspólnika dodatkowych obowiązków stanowiących przejaw współdziałania wspólników wymaga wyraźnego zastrzeżenia w umowie spółki.

Art. 4. [Słowniczek]

§ 1. Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) spółka osobowa – spółkę jawną, spółkę partnerską, spółkę komandytową i spółkę komandytowo-akcyjną;
- 2) spółka kapitałowa – spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, prostą spółkę akcyjną i spółkę akcyjną;
- 3) spółka jednoosobowa – spółkę kapitałową, której wszystkie udziały albo akcje należą do jednego wspólnika albo akcjonariusza;
- 4) spółka dominująca – spółkę handlową w przypadku, gdy:
 - a) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu, także jako zastawnik albo użytkownik, bądź w zarządzie innej spółki kapitałowej (spółki zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
 - b) jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków zarządu innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) albo spółdzielni (spółdzielni zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
 - c) jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków rady nadzorczej innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) albo spółdzielni (spółdzielni zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
 - d) członkowie jej zarządu stanowią więcej niż połowę członków zarządu innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) albo spółdzielni (spółdzielni zależnej), lub
 - e) dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w spółce osobowej zależnej albo na walnym zgromadzeniu spółdzielni zależnej, także na podstawie porozumień z innymi osobami, lub
 - f) wywiera decydujący wpływ na działalność spółki kapitałowej zależnej albo spółdzielni zależnej, w szczególności przez zawarcie między spółką dominującą a spółką zależną umowy przewidującej zarządzanie spółką zależną lub przekazywanie zysku przez taką spółkę;
- 5) spółka powiązana – spółkę kapitałową, w której inna spółka handlowa albo spółdzielnia dysponuje bezpośrednio lub pośrednio co najmniej 20% głosów na zgromadzeniu wspólników

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl